

SÄFFLE KOMMUN

Utdrag ur översiktsplanen där väg- och järnvägsplanen berörs

SÄFFLE ÖVERSIKTSPLAN 2040

Antagandehandling

Antagen KF 2024-06-03 §67

Laga kraft 2024-07-09

MEDVERKANDE

Politisk styrgrupp: KSAu
Miljö- och byggnadsnämndens beredning

Arbetsgrupp: Miljö- och byggförvaltningen

Konsult: SBK Värmland AB

Foton: Säffle kommun, om inget annat anges

SÄFFLE KOMMUN

SBK
VÄRMLAND AB

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	5	
Vad är en översiktsplan?	5	←
Tidigare översiktsplan	5	
Kommunala mål och strategier	6	
Nationella mål och planer	7	←
Regionala mål och planer	9	←
Processen att ta fram en översiktsplan	11	
FÖRUTSÄTTNINGAR	13	
Historia	13	
Bebyggelsestruktur	13	
Samlad bostadsbebyggelse och landsbygder	15	←
Befolkningsstruktur	22	
Infrastruktur	23	←
Service	25	
Näringsliv	25	
Mellankommunala intressen	26	
Areella näringar	27	
Friluftsvärden	28	
UTVECKLINGSSINRIKTNING	31	←
Bebyggelse	31	
Natur och friluftsliv	35	←
Kommunikation	38	←
Svaneholm	44	
Värmlandsbro	46	←
Värmlands Nysäter	48	
MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	51	←
RIKSINTRESSE, LIS OCH ANDRA VÄRDEN	57	
Riksintresse	57	←
Andra värden	67	←
Miljö, hälsa och säkerhet	71	←
Samhällsviktig verksamhet	81	←
LIS	88	
GENOMFÖRANDE	149	
Genomförande av översiktsplanen	149	
Uppföljning och aktualitet	150	
Åtgärdslista för översiktsplanen	151	
KONSEKVENSER OCH SLUTSATSER	155	
Sammanfattning av översiktsplanens möjliga utfall	155	
Sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningen	156	
BILAGOR		
→ Mark- och vattenanvändningskarta		
→ Karta - Hälsa och säkerhet		
→ Karta - Kulturvärden		
→ Karta - Naturvärden 1		
→ Karta - Naturvärden 2		
→ Karta - Riksintressen		
Karta - Riksintressen, kommunens ställningstaganden		
Karta - Riksintressen, kommunens ställningstaganden MB 3:6		

INLEDNING

Vad är en översiktsplan?

En översiktsplan är ett dokument som ska ange inriktningen för kommunens långsiktiga utveckling av den fysiska miljön. En översiktsplan är inte juridiskt bindande men ger vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Den har således en viktig roll i efterkommande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning. Det ska i planen även framgå hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses.

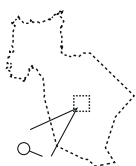
Varje kommun ska, enligt 3 kap. plan- och bygglagen, ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen ska spegla den politiska majoritetens uppfattning och beslutas av kommunfullmäktige. Översiktsplanen riktar sig till alla som lever och verkar inom kommunen, men även framtida generationer genom en långsiktig hållbar utveckling.

En översiktsplan kan ändras dels för en viss del av kommunen genom en fördjupning för ett visst geografiskt område, dels för att tillgodo ett särskilt allmänt intresse genom ett tillägg.

Trots att översiktsplanen inte är juridiskt bindande är den ett mycket viktigt dokument för att ge en helhetsbild av kommunens utveckling.

Översiktsplan
Strategisk inriktning och vägledning för all planering i hela kommunen.

Fördjupning av översiktsplanen
Fördjupning inom en särskild sakfråga eller ett visst geografiskt område.

Detaljplan
Juridiskt bindande ramverk som visar hur ett område får bebyggas. Utanför tätbebyggda områden kan områdesbestämmer finnas som har samma funktion som detaljplanen.

Bygglöv
Avgör hur en enskild byggnad eller anläggning får utföras.

Tidigare översiktsplan

2013 antogs Saffle kommuns tidigare översiktsplan "Översiktsplan 2013". Planen tog ställning för en utvecklingsinriktning innehållande såväl landsbygdsutveckling som stadsutveckling. Dess aktualitet prövades 2019 där inriktningen i stort bedömdes vara aktuell men då planeringsunderlag och förutsättningar ändrats bedömdes planen vara delvis inaktuell. Även det tematiska tillägget för vindkraft bedömdes inaktuell då nya ställningstaganden avviker från planen.

2020-02-01 beslutades av kommunfullmäktige att Översiktsplan 2013 var inaktuell och att en ny översiktsplan skulle upprättas.

FÖRDJUPNINGAR AV- OCH TEMATISKA TILLÄGG TILL ÖVERSIKTSPLANEN

Till Saffles tidigare översiktsplan finns ett antal fördjupningar och tematiska tillägg.

Fördjupningar som fortsatt gäller tillsammans med denna översiktsplan är:

- Fördjupning av översiktsplan för Saffle stad, 2017
- Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS), 2020

De fördjupningar som ej bedöms vara aktuella är:

- Tematiskt tillägg för vindkraft, 2009.
- Fördjupning av översiktsplan för Krokstad, 2006. (Ställningstaganden för områdets utveckling framgår av Planprogram för Krokstadhalvön.)
- Fördjupning av översiktsplan för Ekenäs och Åkershus, 1997.

Nationella mål och planer

Agenda 2030

Agenda 2030 är en handlingsplan för hållbar utveckling vilken antogs av FN:s generalförsamling 2015. Alla världens länder har skrivit under agendan och åtagit sig att arbeta med målen på nationell, regional och lokal nivå. Agendan syftar till att nå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Totalt finns 17 mål.

Förhållningssätt:

Agenda 2030 anger grundläggande hållbarhetsmål som genomsyrar Säfte kommun arbete genom dess vision och mål. Översiktsplanen blir ett verktyg för att möjliggöra en hållbar utveckling i kommunen.

Europeiska landskapskonventionen

Konventionen syftar till att lyfta landskapet och att denna är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. Sverige har ratificerat konventionen 2011 och den fysiska planeringen är ett område där landskapsperspektivet kan få genomslag.

Förhållningssätt:

Översiktsplanen tar hänsyn till konventionen genom det översiktliga perspektivet på kommunens olika delar och sambanden mellan dessa.

De nationella miljömålen

Sverige har sexton miljö kvalitetsmål som tillsammans med generationsmålet syftar till att på nationell nivå genomföra den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030. Generationsmålet innebär att vi ska lämna över ett samhälle till kommande generationer utan stora miljöproblem.

Förhållningssätt:

Översiktsplanen bidrar till miljömålen genom utpekandet av värden som ska beaktas och bevaras samt översiktsplanens fokus på ett mer hållbart resande.

Vision för Sverige

Boverket har tagit fram "Vision för Sverige 2025" som ett redskap i att nå ett hållbart Sverige 2050. Denna kan fundera som stöd i planering för flera samhällsnivåer. För att nå visionen har tolv rumsliga effekter tagits fram vilka krävs för att nå Sveriges hållbarhetsmål.

I framtagandet av Säfte översiktsplan har de rumsliga effekterna "Utveckla småorter och glesbygd hållbart" samt "Regional utveckling behöver utbyggd kollektivtrafik" störst bäring.

Förhållningssätt:

Genom dialoger och kulturmiljöprogram tar översiktsplanen vara på landsbygdernas olika kvaliteter och utvecklingsmöjligheter. Kommunens ambition om att serviceorterna ska ha en rimlig service, landsbygderna ska ha god kollektivtrafik och digitala möjligheter är delar ur översiktsplanen som överensstämmer med visionen.

Nationella kulturmiljömål

De nationella kulturmiljömålen ska styra statliga aktörer samt inspirera och vägleda kommuner och regioner. Målen ska främja:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen

Förhållningssätt:

I arbetet med översiktsplanen har kulturmiljöprogram för Svaneholm, Värmlandsbro och Värmlands Nysäter tagits fram. Kulturmiljöprogrammen syftar till att ta fram särskilt värdefulla miljöer och byggnader samt visa på tydliga berättelser om tätorten. Vidare ges inspiration om utveckling av befintliga miljöer som implementerats i arbetet med översiktsplanen och utvecklingsstrategierna för tätorterna.

Nationell transportinfrastrukturplan

I förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033 beskrivs och prioriteras den statliga infrastrukturens underhåll och utveckling.

Förhållningssätt:

Under planperioden planeras breddning och mötesseparering av E45 för sträckan Säffle-Valnäs. Inom ramen för projekten planeras även en gång- och cykelbana mellan Säffle stad och Värmlandsbro. Åtgärderna är inarbetade i översiktsplanen. Vidare tar kommunen ställning för fortsatt utbyggnad av E18 samt Norge/Vänerbanan, se riksintressen s.62.

Gestaltad livsmiljö

I propositionen Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110) tas ett helhetsgrepp om arbetet med den gestaltade livsmiljön. Propositionen utgör samtidigt en samlad nationell arkitekturpolicy. Ambitionen är att arkitekturens, formens och designens bidrag till samhällsbygget ska tas tillvara fullt ut, till nytta och glädje för alla.

Förhållningssätt:

Kommunen har tidigare tagit fram gestaltungsprogram för Säffle stad och har en hög ambition gällande arkitektur, gestaltning och kulturmiljöer. Kommunen har även tagit fram en konstpolicy för offentlig utsmyckning vilken innebär att: *Medel bör utgå till konstnärlig utsmyckning av kommunala offentliga byggnader och platser motsvarande 1 % av byggkostnaden eller i den omfattning som kommunfullmäktige, på förslag av kommunstyrelsen, beslutar i varje enskilt ärende.*

Nationella friluftsmålen

De nationella friluftsmålen syftar till att öka folkhälsa, naturförståelse och regional utveckling genom att möjliggöra en god tillgång till natur och friluftsliv.

Förhållningssätt:

Kommunen har en rik natur och gott om vatten och kust vilka innehar både lokala och regionala friluftsvärden. I den fysiska planeringen har naturvärden och friluftsvärden beaktats och värdefulla områden och funktioner pekats ut.

Nationella folkhälsomålen

Det nationella målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Förhållningssätt:

Översiktsplanen bidrar till målet på flera nivåer genom att styra utformandet av den miljö där människor vistas. Mål som översiktsplanen bidrar till är bland annat "Boende och närmiljö". Genom arbetet med invånardialoger bidrar framtagandet av planen även till målet om inflytande och delaktighet.

Nationella funktionshinderspolitiken

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Förhållningssätt:

Säffle kommun arbetar för att integrera funktionshinderpolitiska åtgärder i den fysiska planeringen. Kommunen arbetar efter "policy för full delaktighet med övergripande funktionshinderpolitiska mål".

Regionala mål och planer

Värmlandsstrategin

Alla regioner ska ha en regional utvecklingsstrategi som en grund för beslut, styrning av satsningar och inför tilldelning av medel och stöd. Region Värmlands strategi "Värmlandsstrategin" beslutades av Regionfullmäktige i juni 2021.

Strategin pekar ut flera styrkor, viktiga perspektiv och insatsområden för utvecklingen i Värmland. Insatsområdena är kärnan i strategin och är de ledord som bör prioriteras för att nå visionen.

- Förbättra livsvillkoren
- Höja kompetensen
- Utveckla attraktiva platser
- Stärka konkurrenskraften

Förhållningssätt:

I insatsområdet "Förbättra livsvillkoren" beskrivs stärkandet av samhällskontraktet vilket varit viktigt i kommunens arbete med översiktsplanen. Inom ramen för invånardialogerna har även ansvarsfördelningen av framtida samhällsutveckling och önskade åtgärder i bygder och tätorter konkretiserats. Kommunens viljeinriktning är att ha en kontinuerlig dialog med tätorterna gällande skötsel, underhåll och utveckling. Det finns även ett politiskt förslag att införa en bygdepeng till föreningar som vill driva olika projekt för landsbygdsutveckling.

Säffle kommun har ett stabilt samhällskontrakt vilket även avspeglas i den höga placeringen i näringslivsrankningen.

Översiktsplanen bidrar även till målet "Attraktiva platser" då planen tagits fram parallellt med kulturmiljöprogram för tre tätorter i syfte att lyfta orternas unika förutsättningar och utvecklingsmöjligheter. Den fysiska planeringen bidrar även till målet genom möjliggörande av varierande boendemiljöer och målet om god kollektivtrafik.

Länstransportplan

Region Värmland har tagit fram Länstransportplan för Värmland 2022-2033. I planen anges målen för utvecklingen av den regionala transportinfrastrukturen i regionen.

Förhållningssätt:

I planen redovisas mål och fördelning av medel som påverkar kommunen och översiktsplanen. Säffle kommun berörs av flera av Region Värmlands uttalade viktigaste stråk: E18, E45 och Norge/Vänerbanan.

Vidare lyfts de regionala stråken för pendling som prioritering i planen i syfte att förbättra kopplingen till både Karlstads arbetsmarknadsregion och angränsande regioner. Översiktsplanen har liknande prioriteringar som länstransportplanen i syfte att verka för bättre pendlingsstråk till Karlstad, Göteborg samt för kommunen andra viktiga pendlingsorter.

Regionalt trafikförsörjningsprogram

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet (2022-2026) är ett långsiktigt strategiskt dokument för kollektivtrafiken i regionen.

Förhållningssätt:

I trafikförsörjningsprogrammet anges att de större stråken bör stärkas samt att områdena utanför stråken bör kompletteras med flexibla mobilitetslösningar för en god tillgänglighet i hela länet. I dialogarbetet till översiktsplanen har kollektivtrafiken och alternativa lösningar för landsbygderna lyfts vilket kommunen avser att arbeta vidare för. Ett konkret exempel är kommunens uttryckliga vilja att tidigt utgöra geografiskt testområde för en X-linje för landsbygden.

Regional cykelplan

Region Värmland har tagit fram en regional cykelplan från 2014. I denna lyfts fyra strategiska områden för utvecklingen av cykeltrafiken i länet:

- Samhällsplanering/Fysisk planering
- Ökad vardagscykling
- Hela resan-perspektivet
- Cykling för rekreation och turism

Förhållningssätt:

Genom Säfte kommun sträcker sig tre nationella cykelleder som öppnats under 2022: Sverigeleden, Vänerleden, 65 mil, samt Unionsleden, 35 mil.

Kommunens cykelplan har även ambition att sammankoppla Svaneholm och Åmål med cykelbana vilket ytterligare skulle stärka de regionala och mellanregionala kopplingarna.

Jämställt Värmland

2017 tog Länsstyrelsen fram en strategi för "Ett jämställt Värmland, strategi 2018–2027". Strategin ska bidra till visionen "Ett jämställt Värmland" och till att de nationella jämställdhetspolitiska målen får genomslag i länet.

Förhållningssätt:

Den fysiska planeringen kan påverka jämställdheten genom utformandet av den miljö där människor vistas. Därför är det viktigt att väga in de kvalitativa värdena av en omsorgsfullt utformad bebyggelse och utemiljö vilket Säfte kommun arbetar för.

Energi och Klimat

Värmlands energi- och klimatstrategi ska bidra med vägledning i förhållande till de långsiktiga klimat- och energimål som riksdagen har beslutat om. Strategin pekar ut riktningen mot målen och vilken ambitionsnivå som krävs i det regionala arbetet för att länet ska kunna bidra till att målen uppnås. Strategin ska även främja samordning i detta arbete. Tidshorisonten för strategin är samma som för de nationella målen, det vill säga till år 2045. De centrala delarna i strategin är fyra principer som fungerar som utgångspunkter och vägledning samt fyra framgångsområden som har prioriterats för att de bedöms vara avgörande för att nå framgång i det regionala arbetet med att nå energi- och klimatmålen. Samtidigt är det områden där det finns goda möjligheter att minska klimatpåverkan, och där det finns regional eller lokal rådighet att påverka. De fyra framgångsområdena är:

- Fossilmfria och effektiva transporter
- Robust och flexibelt energisystem
- Långsiktigt hållbart jord- och skogsbruk
- Ansvarstagande konsumtion

Förhållningssätt:

Kommunen har tagit fram en energi- och klimatplan vilken fortsatt gäller och ska tillämpas.

Vidare syftar översiktsplanen att stärka person- och godstrafik på järnvägen, kollektivt resande på landsbygden samt redovisar riktlinjer för byggande på jordbruksmark.

Samlad bostadsbebyggelse och landsbygder

Säffle stad

Säffle stad är kommunens huvudort och Sveriges yngsta stad. Säffle by växte fram med anläggandet av Säffle kanal och järnvägen. Byn blev en livlig handelsplats med goda kommunikationer. Ett köping bildades och bebyggelsen växte raskt liksom industrier i området. Köpingen slogs sedan samman med grannkommunen By socken och växte vidare till staden som fick sina stadsprivilegier 1951.

Det finns lediga byggrätter för bostäder i flera delar av Säffle stad, dock är efterfrågan låg i vissa av dessa områden. Områden med högre efterfrågan är belägna i sydvästra delen av staden samt centralt. I dessa områden uppgår de lediga byggrätterna till omkring 80 lägenheter och 35 bostäder i form av småhus, rad- och parhus. I utkanten av staden finns lediga byggrätter i Torstenstorp (67 st varav 23 är avstyckade) och Ågotsberg (20 bostäder). Lediga byggrätter finns även öster om staden vid Oxåsen vilka dock inte är aktuella för utbyggnad för tillfället.

Värmlandsnäs

På Värmlandsnäs finns gott om fornlämningar som vittnar om lång historia av bosättningar. Området har varit bosatt sedan stenåldern där kommunikationer över Väneren, goda odlingsmarker och rikt fiske varit betydande faktorer för bosättningen. Idag finns samlad bostadsbebyggelse främst på västra sidan.

På Värmlandsnäs finns detaljplaner främst längst västra kusten men även i nordöst vid Mässvik. Vid Mässvik finns 6 kvarvarande byggrätter för bostäder. På västra sidan finns kvarvarande byggrätter vid Rudsviken (8 st), och Eskilsäter (2 st).

Värmlandsbro

Värmlandsbro har liksom Värmlandsnäs varit bosatt under lång tid och många fornlämningar finns i området. Även här var jordbruksmarken en stor tillgång och flera stora lantbruksegendomar med herrgårdar finns. Orten växte fram som stationssamhälle längs Bergslagens järnväg. Stationshuset byggdes 1879 när hela järnvägssträckan från Falun till Göteborg öppnades.

Värmlandsbro omfattas av fem detaljplaner. I Brotorp finns en outnyttjad fastighet med möjlighet till radhusbebyggelse enligt byggnadsplanen från 1965. I Värmlandsbro finns 18 avstyckade tomter för fristående hus kvar enligt byggnadsplan från 1977. Intill E45 finns även delar av planerad men obebyggd mark kvar vid Östbro, denna bedöms dock ej lämplig för bostäder. Vidare omfattas området kring Bro kyrka av områdesbestämmelser.

Foto: Svaneholm, Värmlandsantikvarien AB

Infrastruktur

Säffle kommun korsas av flera större regionalt och nationellt viktiga stråk.

Järnväg

Norge/Vänerbanan sträcker sig mellan Göteborg-Kil med hållplats i Säffle stad. Norge/Vänerbanan ansluter i Kil till Värmlandsbanan, Fryksdalsbanan och Bergslagsbanan. Region Värmland har konstaterat att järnvägarna Värmlandsbanan och Norge/Vänerbanan har störst betydelse för Värmland då de har mest gods- och persontrafik. Järnvägarna har dock brister och infrastrukturinvesteringar har föreslagits i nationell transportplan 2022-2033 för Värmlandsbanan. Om även utredda kapacitetsförbättringar sker på Norge-/Vänerbanan tillsammans med Värmlandsbanan kan godstrafik flyttas från den belastade Västra stambanan till Bergslagsbanan och Norge-/Vänerbanan vilket ger banan och stråket en interregional betydelse.

Väg

Längs samma stråk sträcker sig E45 som genomkorsar Värmlandsbro och Säffle stad. E45 sträcker sig mellan Göteborg och Karesuando och är en väglänk som bidrar till att upprätthålla nationellt viktiga strukturer. Vägen är av riksintresse. Vidare ingår E45 i det funktionellt prioriterade vägnätet för godstransporter, långväga personresor och är en rekommenderad väg för farligt gods. E45 klassas även som en väglänk som bidrar att upprätthålla nationellt viktiga strukturer. E45 ingår även i TEN-T övergripande nät som ska komplettera stomnätet.

Sträckan Säffle-Valnäs planeras byggas om till mötesfri landsväg i syfte att höja trafiksäkerheten och framkomligheten. Projekten är uppdelat i tre etapper vilka alla berör Säffle kommun. Inom ramen för projekten planeras även en separerat gång- och cykelväg mellan Säffle stad och Värmlandsbro samt se över förbättringar för kollektivtrafiken.

I öst-västlig riktning löper E18 genom Långserud och intill Värmlands Nysäter. E18 är av

riksintresse och sträcker sig mellan Stockholm och Oslo. Vägen ingår i TEN-T stomnät. Sträckan Stockholm-Oslo föreslås även på riks- och EU-nivå ingå i TEN-T stomnätsskorridor vilket skulle innebära en större prioritering av sträckan och möjlighet till EU-stöd.

Andra viktiga kopplingar i kommunen är väg 175 mellan Säffle och Arvika samt vägsträcka mellan E18 och Åmål via Svaneholm.

Kollektivtrafik

Säffle kommun har till stora delar bra möjligheter till kollektivt resande. Detta gäller främst för de orter som är belägna intill de större stråken. Tågstopp finns i Säffle stad med förbindelser åt söder mot Åmål/Göteborg och norrut till Kil/Karlstad.

Värmlandstrafiks busslinjer längs E45 och E18 skapar goda förbindelser i regionen med stomlinjerna 700 och 800. För landsbygderna är möjligheterna till kollektivt resande sämre men linjer finns mot de större knutpunkterna. Pendelparkeringar finns i Säffle stad, Värmlandsbro, Knöstad och Rudsbryn.

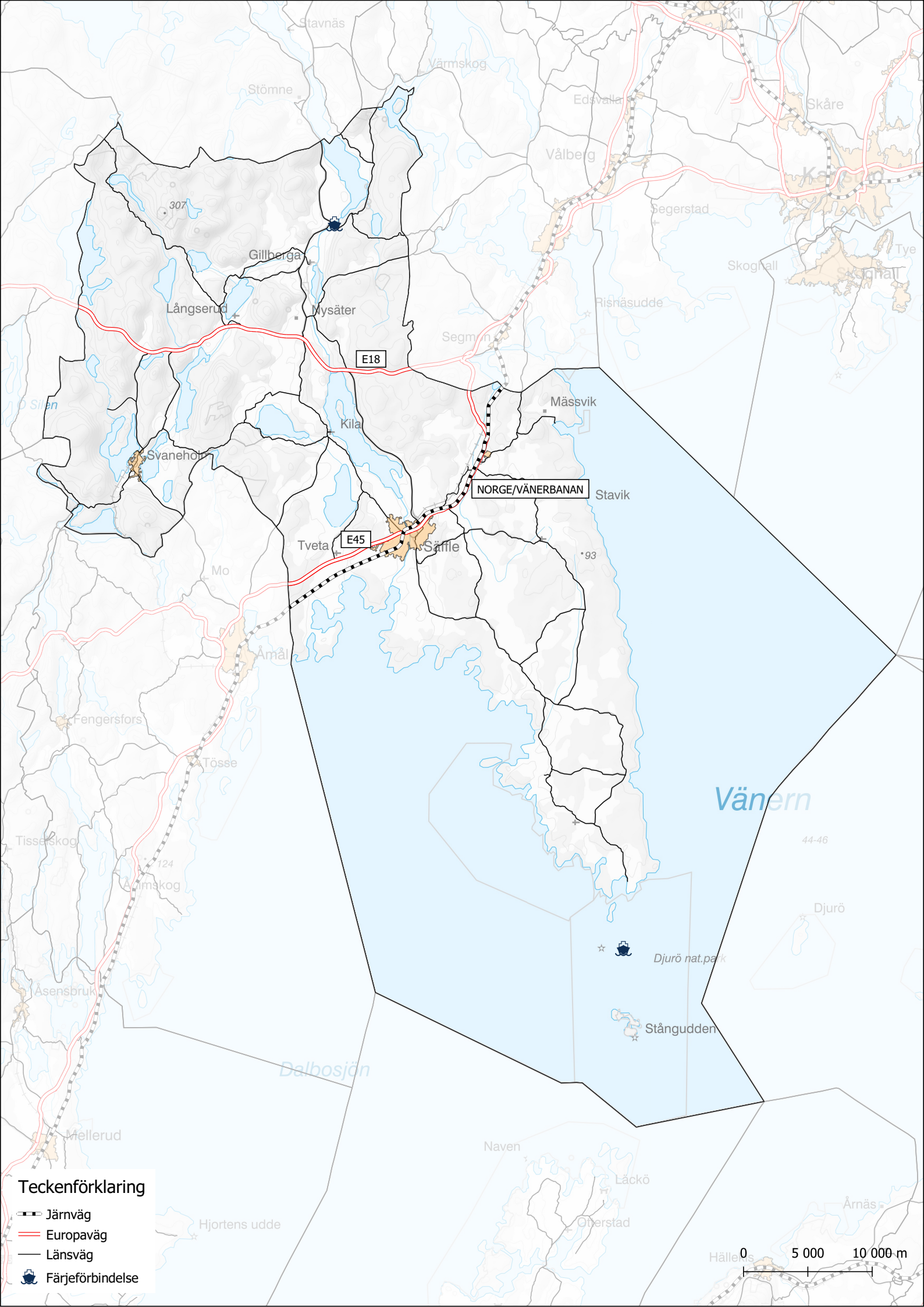
I Säffle stad har Region Värmland och Nobina testat en ny form av kollektivtrafik, X-linjen. X-linjen körs av bussar utan tidtabell eller bestämd linjesträckning och bokas via app. X-linjens testperiod har varit lyckad och linjen kommer därmed finnas kvar i Säffle stad.

Cykel

Säffle kommun har tagit fram en cykelplan med fokus på att utveckla cykelnätet i kommunens tätorter samt binda samman orterna. Idag finns cykelbanor främst i Säffle stad, Svaneholm och Värmlandsbro.

Flyg

I kommunen finns Nolby flygplats som ägs av kommunen men förvaltas av Säffle flygklubb. Närmaste kommersiella flygplats är Karlstad Airport.

Teckenförklaring

- Järnväg
- Europaväg
- Länsväg
- Färjeförbindelse

0 5 000 10 000 m